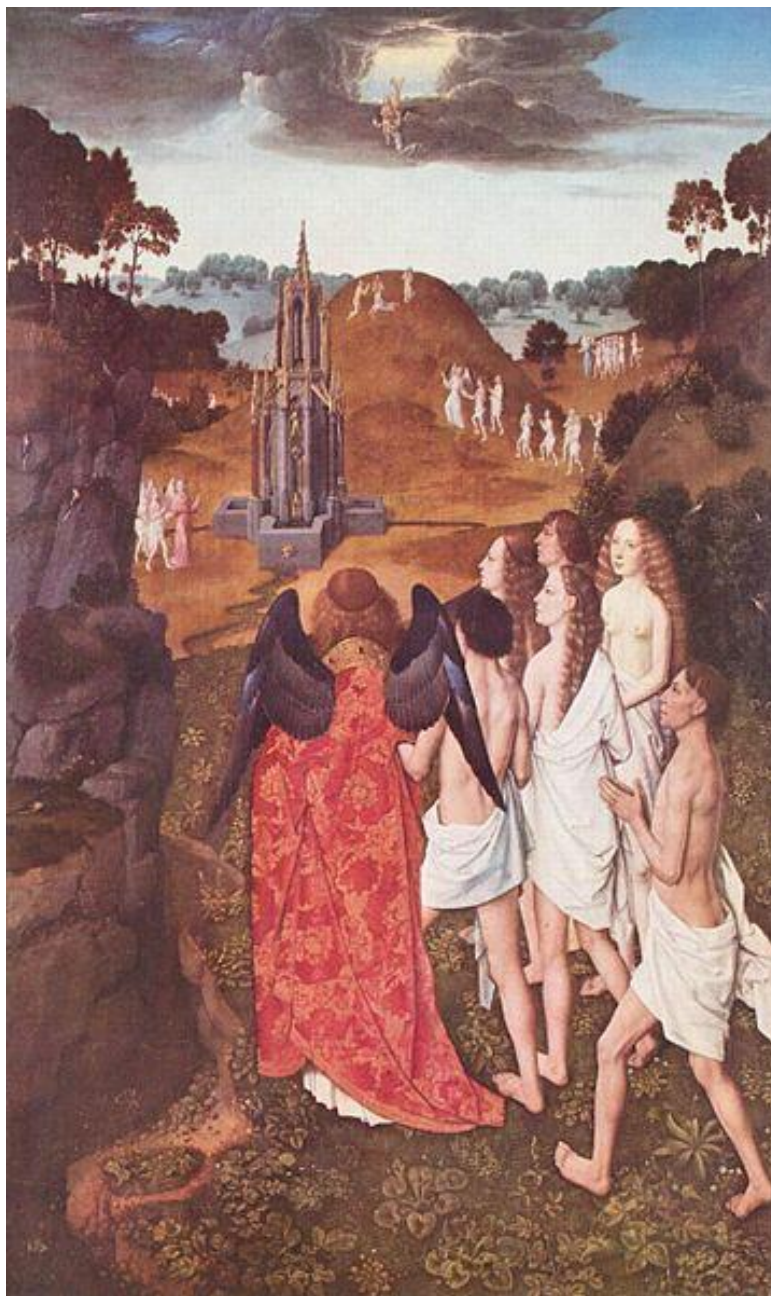

nanebovzatie - lat. *elevatio*; zobrazenie formálne blízke *nanebovstúpeniu*; postava svätca vedeného alebo unášaného anjelmi na nebesá; pozri *Eliáš*, *Henoch*; *Mária Magdaléna*; *martyrologium*; porovnaj *apoteóza*

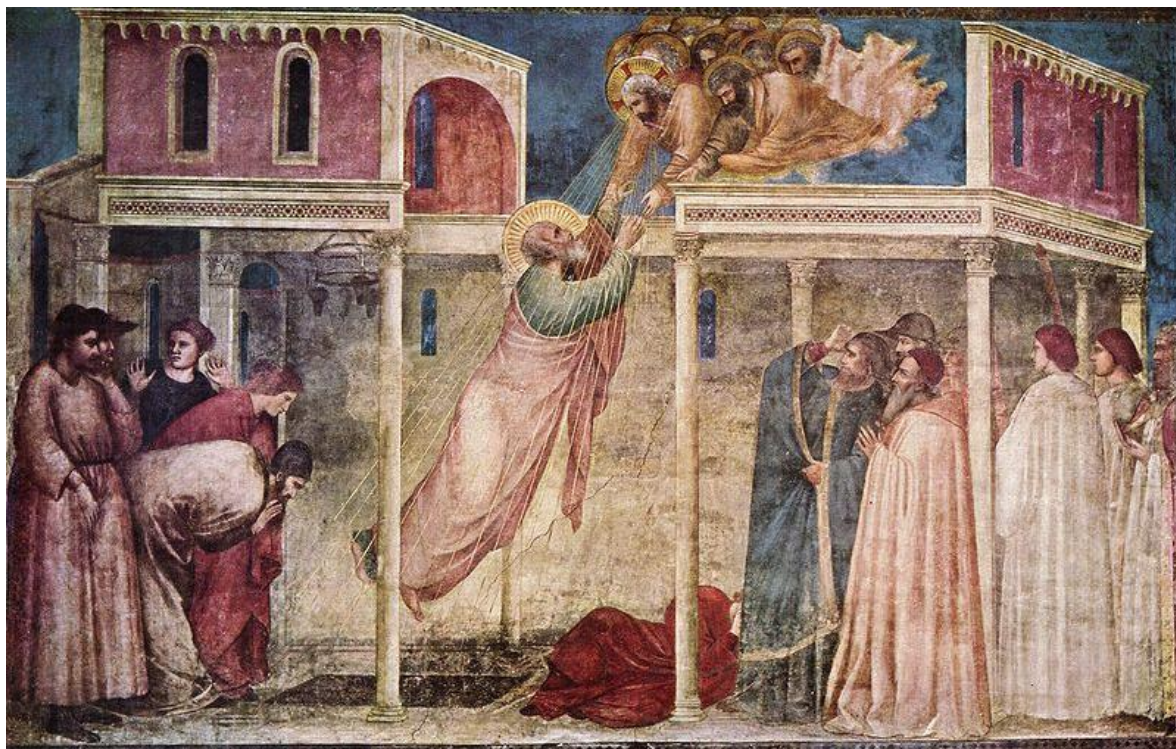
http://fr.wikipedia.org/wiki/Dirk_Bouts

D. Bouts: Cesta do neba alebo nanebovzatie

Dontello: Nanebovzatie sv. Jána (polychrómovaná štika, Stará sakristia baziliky San Lorenzo vo Florencii, 1434-43)

Giotto di Bondone: Nanebovzatie sv. Jána Evanjelistu (freska z cyklu v Kaplnke Peruzzi, Santa Croce vo Florencii (1320)

Nanebovzatie Jána/Kristus povoláva Jána - v súvislosti s heslom *Smrť sv. Jána*; podľa tradície si Ján vykopal vlastný hrob vo tvare kríža a je dokonca zobrazený, ako doňho vstupuje, sledovaný svojimi nasledovníkmi; pri jeho nanebovstúpení ho očakávajú postavy *Krista* a *Panny Márie* a tiež *apoštol Pavol* a *Peter*; nemýliť s témou povolania učeníkov; pozri christologický cyklus

Kristus povoláva Jána (Rukopis Apokalypsy, London British Library, 13.st.)

Nanebovzatie Krista - Nanebovstúpenie Krista

Nanebovzatie Márie Magdalény - Hall v súvislosti s heslom *Mária Magdaléna*; tento námet *nanebovzatia* sa objavuje v provenzálskych legendách; v opustenej horskej samote v blízkosti Sainte-Baume, ktoré je dnes *pútnickým* miestom, prežila po *Ukrižovaní Krista* Mária Magdaléna tridsať rokov, postila sa a kajala; sedem razy za deň sa anjeli spúšťali dole a vynášali ju na nebesá, kde jej bolo dopriate zakúsiť blaženosť, ktorá je pripravená spravodlivým; jedného dňa akýsi *pustovník* náhodou sa stal svedkom jej nanebovzatia a priniesol o tom správu do Marseille; námet sa vyskytuje v renesančnom umení, ale najbežnejší je od konca 16.st. v *protireformácii*; časnejšie verzie ju zobrazujú čiastočne zahalenú, vznášajúcu sa hore v zbožnom postoji; v barokovom umení je nahá alebo zakrytá dlhými vlasmi a niekedy leží uprostred hradieb mrakov ako *Venuša*; nesie ju množstvo anjelov, z ktorých jeden drží jej nádobu s *olejom* (pripomienka výjavu v dome farizeja *Šimona*, kam vstúpila s *alabastrovou* nádobou s drahocenným olejom a natierala *Kristove* nohy); pustovník na ňu niekedy zdola pozerá; scéna pripomína *Máriu Egyptskú* prenášanú anjeli cez *Jordán*

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Mária Magdaléna (Norimberská kronika, 1493)

G. Cagnacci: Mária Magdaléna nesená anjelmi (17.st.)

L. Giordano: Nanebovzatie Márie Magdalény (17.st.)

Nanebovzatie Panny Márie/Assumpta/Assunta - scéna často spojená s témou *Smrť Panny Márie*, ktorá jej predchádza; záverečným námetom cyklu je potom *Korunovácia Panny Márie*; pozri *apoštol Tomáš*: motív *Madona s pásom*; *mandorla*; *koimesis*

-*Assumpta* (z lat. *assumptio* – „vzatie“, *assumere* – „brať“); predstavuje západoeurópsky typ, zobrazenie *Márie na oblaku* alebo *guli* (*zemeguľa* ako symbol univerzálnej lásky), unášanéj *anjelmi*; v talianskom umení často odhadzuje pás *Neveriacemu Tomášovi* (motív: *Madona s pásom*); námet rozšírený najmä v *baroku*; od *Zostúpenia nepoškvrnenej Panny na zem* sa líši tým, že Panna Mária má oči obrátené k nebesiam

Hall: nanebovzatie Panny Márie je výraz užívaný na označenie toho, že *Panna Mária* bola vzatá do neba s dušou aj telom tri dni po svojej smrti (pozri *symboly číselné:3*); termín *nanebovzatie* naznačuje, že bola do neba donesená (anjelmi) na rozdiel od Krista, ktorý vystúpil (vzniesol sa); nanebovzatie bolo slávené po mnohé stáročia ako cirkevný sviatok (pozri *kalendár cirkevný*) a roku 1950 ho pápež Pius XII. prehlásil za článok viery; táto viera nevychádza z *kanonizovaných* biblických textov, ale opiera sa o *apokryfnú* literatúru 3.-4.st. a tradíciu katolíckej cirkvi; nadväzuje na vyprávanie o *Smrti Panny Márie*; v 13.st., v období kedy bola Mária horlivo uctievaná (pozri *mariolatria*), sa objavuje *Zlatá legenda*, ktorá sa stala obľúbeným prameňom

umelcov; v nej bolo prevyprávajú tento apokryfný opis; keď apoštoli na tretí deň sedeli u hrobu Panny Márie, zjavil sa Kristus so sv. *Michalom*, ktorý so sebou priniesol dušu Panny Márie; „A ihneď duša opäť vstúpila do Máriinho tela a Mária vyšla slávne z hrobu a takto bola prijatá v nebeskej sieni a s ňou množstvo anjelov“; Nanebovzatie Panny Márie bolo spočiatku hojne zobrazované v gotickom sochárstve 13.st., najmä na *portáloch* chrámov zasvätených Márii; zostalo *devocionálnou* témou *sakrálneho* umenia; v renesančnom a neskoršom maliarstve sa ustálila jeho podoba do dvoch alebo troch vertikálne usporiadaných častí; Panna Mária, stojaca alebo sediac na tróne, je nesená do výšky anjelským zborom, ktorý často hrá na *hudobné nástroje*; ruky má zopnuté v modlitbe alebo (v protireformačnom umení) má dvíhnuté ruky a hľadá v *extáze* hore; býva orámovaná *mandorlou*, ktorú väčšinou tvoria anjeli; niekedy Pannu Máriu sprevádzajú *archanjeli* Michal a *Gabriel*; veľmi zriedkavo sa vyskytuje Kristus a Panna Mária vystupujúci spoločne hore (pozn. čo je do istej miery na hrane *hieratického spôsobu zobrazovania*); dole na zemi sú apoštoli zhromaždení okolo prázdneho hrobu a buď v posvätnéj úcte hľadajú na Pannu Máriu alebo niekedy plačú; medzi apoštolmi býva *Neveriaci Tomáš*, ktorého vidno, ako zachytáva Máriin pás (pozri *Madona s pásom*); niekedy Máriu sprevádzajú svätci rovnako ako vo výjave *Sacra conversazione*; samotný hrob je plný *ruží* alebo *lalií*, kvetov s veľmi príbuznou symbolikou; *flámsky* barokový maliar *P. P. Rubens* veľa razy maľoval Nanebovzatie Panny Márie a do výjavu začlenil dve ženy zbierajúce ruže; takto obohatený motív sa stal tradíciou v maliarstve 17.st. v španielskom Holandsku (pozri *Flámsko*); tieto dve postavy s najväčšou pravdepodobnosťou predstavujú *Martu* a *Máriu* (sestry *Lazára*); úryvok z *Lukášovho* evanjelia (10,38-42) o Kristovi v dome Marty a Márie sa číta počas katolíckych bohoslužieb vo sviatok Nanebovzatia Panny Márie; tieto dve ženy, symboly činného a *kontemplatívneho* typu, znamenali podľa kresťanských autorov protireformačného obdobia údajne telo a dušu Panny Márie; to je pravdepodobne zdrojom Rubensovho motívu; tretou zložkou, nie vždy zastúpenou, je zobrazenie Boha Otca, ktorý hore s ústretovým gestom očakáva Pannu Máriu; býva obklopený *cherubínmi* a *serafínmi*; pozri biblia, *Panna Mária*

<http://cedidoca.diocese-alsace.fr/bible-en-images/nouveau-testament/la-vierge-et-les-apotres/lassomption/>

Dormitio, nanebovzatie a korunovanie Panny Márie (miniatura žaltára Ramsey, 13.-14.st.)

Madona z Hallgartenu (assumpta, Weicher Stil, 1415)

D. S. dei Gherarducci: Nanebovzatie Panny Márie (1365)
Neznámy sienský majster: Nanebovzatie Panny Márie (15.st.)

Nanebovzatie Panny Márie (reliéf fasády chórovej kaplnky, Notre-Dame v Paríži, 14.st.)

A. di Cion di Arcangelo: Dormitorio a nanebovzatie Panny Márie (lapis lazuli, zlatá intarzia a sklo, tabernakulum kostola Orsanmichele, Florencia, Taliansko, 1359)

A. del Castagno: Nanebovzatie Panny (1450)

S. di Pietro: Nanebovzatie Panny Márie (1448-1452)

G. di Paolo: Nanebovzatie Panny Márie so sv. Ananom a sv. Jánom Evanjelistom (1470)

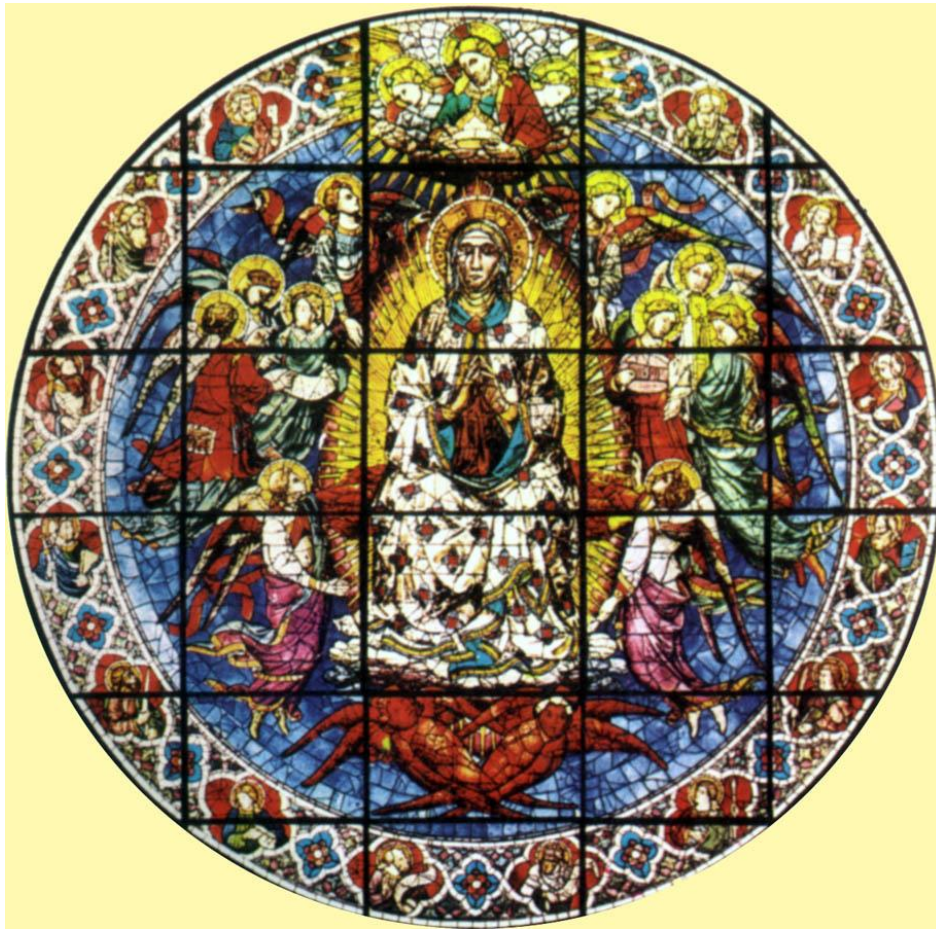
F. Botticini: Nanebovzatie a korunovanie Panny Márie (1480)

F. Lippi: Nanebovzatie Panny Márie (freska baziliky Santa Maria sopra Minerva. 1489-1491)

P. Perugino: Nanebovzatie Panny Márie (predela retabula di Fano, kostol Santa-Maria-Nuova vo Fano, Taliansko, 1497)

L. Ghilberti a N. di Piero: Nanebovzatie Panny (viráž Duomo Santa Maria del Fiore vo Florencii, 1404 do 1405)

A. della Robbia: Nanebovzatie Panny so sv. Gregorom Veľkým, sv. Tomášom prijímajúcom pás, sv. Františkom a sv. Bonaventúrom (terakota a sklo, sanktuárium z Chiusi della Verna, Toskánsko, Taliansko, 1500)

T. Riemenschneider: Nanebovzatie Panny (detail stredného panelu krídlového oltára kostola v Creglingen, Baden-Württemberg, Nemecko, 1505-1510)

P. Perugino: Nanebovzatie Panny Márie so štyrmi svätými, kardinálom Bernardom degli Umberti, Giovanni Gualbertom, sv. Benediktom a archanjelom Michaelom (oltár z Vallombrosy, 1500)
F. Ghisoni da Caravaggio: Nanebovzatie Panny Márie s Ferrante Gonzagom a Isabellou Capua (1556)

P. Perugino: Nanebovzatie Panny Márie (reverz polyptychu, bazilika della Santissima Annunziata, Florencia, 1504-1507)
P. Perugino: Nanebovzatie Panny Márie (kostol Santa Maria Corciano, Perugia, Umbria, 1513)

G. Bellini: Nanebovzatia Panny Márie v sláve so svätými (1510-1515)
Tizian: Nanebovzatie Panny (1516-1518)

P. Vecchio: Nanebovzatie Panny Márie (1512-1514)

P. Veronese: Nanebovstúpenie Panny (1558)

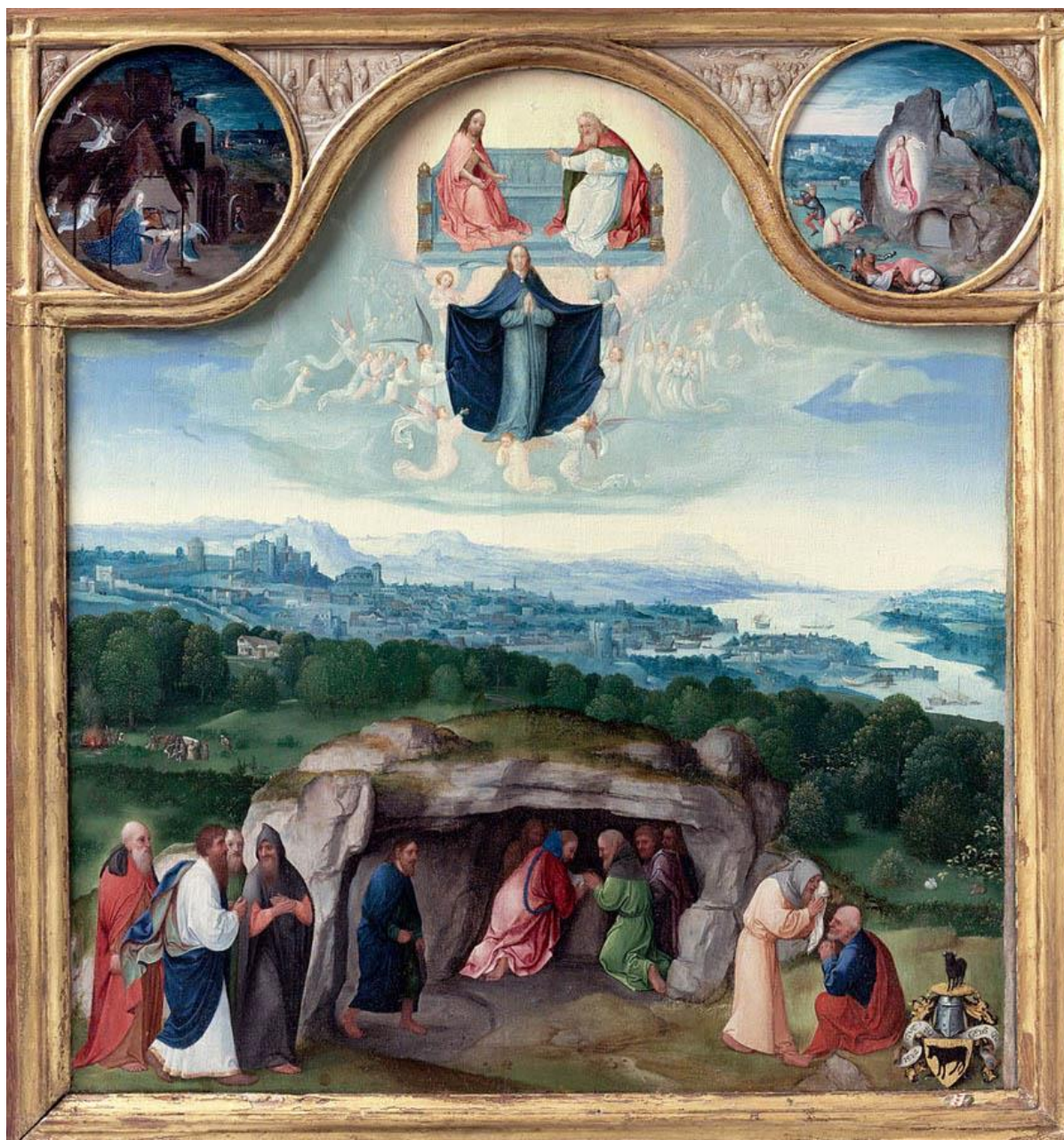
P. Veronese: Nanebovzatie Panny Márie (16.st.)

P. Veronese: Nanebovzatie Panny Márie (1586)

R. Fiorentino: Nanebovzatie Panny Márie (freska, kostol Santissima Annunziata, Florencia, 1517)

J. Patinir: Nanebovzatie Panny Márie s výjavmi Narodenie Pána, Vzkriesenie, Klaňanie troch kráľov, sv. Marek a sv. Lukáš (1520)

J. Tintoretto: Nanebovzatie Panny (16.st.)
J. Tintoretto: Assumpta (16.st.)

J. Tintoretto: Nanebovstúpenie Panny (1555)
Taliansky anonym 16. storočia: Nanebovstúpenie Panny

P. Veronese: Nanebovstúpenie Panny (1585-1587)
L. de Morales: Nanebovstúpenie Panny (1570)

Tizian: Nanebovzatie Panny (16.st.)
A. Del Sarto: Nanebovzatie Panny Márie so sv. Giovanni Gualbertom, sv. Bernardom kardinálom, sv. Fidelisom a sv. Katarínou (1530)

El Greco: Nanebovzatie Panny (1577)
M. Cerezo: Nanebovzatie Panny (1650)

A. Van Dyck: Nanebovzatie Panny Márie (17.st.)
A. Sallaert: Nanebovzatie panny (1620)

G. Reni: Nanebovzatie Panny Márie (1642)

A. Carracci: Nanebovzatie Panny (1590)
A. Carracci: Nanebovzatie Panny (1600-1601)

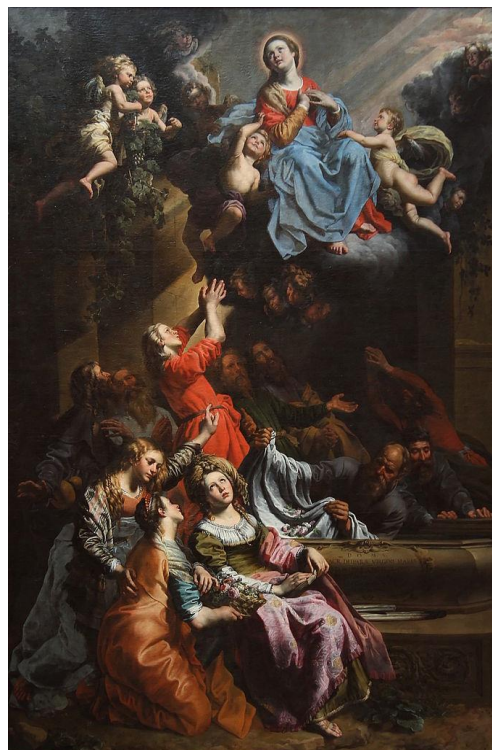

P. P. Rubens: Nanebovzatie Panny (1617)
P. P. Rubens: Nanebovzatie Panny (1616)

P. P. Rubens: Nanebovzatie Panny (1626)
T. van Loon: Nanebovstúpenie Panny (1620)

A. Vaccaro: Nanebovzatie Panny

N. Poussin: Nanebovzatie Panny (1626)
N. Poussin: Nanebovzatie Panny (1650)

B. E. Murillo: Nanebovzatie Panny (1650)

P. de Champaigne: Nanebovstúpenie Panny (1650)

J. de Valdés Leal: Nanebovzatie Panny Márie (1659)

J. Jordaens: Nanebovzatie Panny (1660)

J. K. Liška: Nanebovzatie Panny (1696)

A. Nardi: Nanebovzatie Panny Márie (17.st.)

F. A. Giorgioli: Nanebovzatie Panny (freska kostola sv. Petra a Pavla a sv. Trudperta, Baden-Württemberg, Nemecko, 1710)

K. D. Asam: Nanebovstúpenie panny (freska z kostola bazilika sv. Martina a Oswalda, Baden-Württemberg, 1718-1720)

J. I. Wegscheider: Nanebovzatie Panny (freska kostola sv. Gallena, Bregenz, Vorarlberg, Rakúsko, 1740)

J. I. Mildorfer: Nanebovzatie Panny (freska kupole kostola v Hafnebergu, Dolné Rakúsko, 1743)

M. Konoller: Nanebovzatie Panny (výrez, 1774)

E. Q. Asam: Nanebovzatie Panny (mramor, štuka, kostol v Rohr, Bavorsko, 1717-1725)
G. B. Piazzetta: Nanebovzatie Panny Márie (1735)

P. Strudel: Nanebovzatie Panny Márie (alabastrový hautferiéf, 17.-18.st.)

F. Solimeno: Asupcion (18.st.)

Autor neuvedený: Nanebovzatie Panny Márie (výrez, freska kostola sv. Pankráca, Waldolwisheim, Dolný Rýn, Francúzsko, 1860)

R. Szyszkowitz: Nanebovzatie Panny (1954)

Nanebovzatie Panny Márie (vitráž, kolegiálny kostol Notre-Dame de Romont, kantón Fribourg, Švajčiarsko, 15.st.)

F. Décorchemont: Nanebovzatie Panny Márie (vitráž, kostol svätého Martina v Berville, Normandia, Francúzsko, 1955)

nanga - jap. 南画 – *južná maľba*; známy aj ako *bundžinga* (jap. 文人画 – *literátska maľba*); japonský maliarsky štýl, jeden z predchodcov žánru *haiga*; štýl nanga prevzali japonskí vzdelanci - literáti, obdivujúci čínsku kultúru, z čínskeho žánru *Maľba južnej školy* (čín. 南宗画 – *nan-čung-chua*), ktorý sa aj v Číne nazýval *literátska maľba* (čín. 文人画 – *wen-žen-chua*); pozri *nanga, japonské umenie*

nan-čung-chua - čín. 南宗画 – *Maľba južnej školy*; žáner čínskej maľby, ktorý obdivovali japonskí vzdelanci-literáti; pozri *nanga, bundžinga/literátska maľba; čínske umenie*

nanga - jap. 南画 – *južná maľba*; známy aj ako *bundžinga* (jap. 文人画 – *literátska maľba*); japonský maliarsky štýl, jeden z predchodcov žánru *haiga*; štýl nanga prevzali japonskí vzdelanci - literáti, obdivujúci čínsku kultúru, z čínskeho žánru *Maľba južnej školy* (čín. 南宗画 – *nan-čung-chua*), ktorý sa aj v Číne nazýval *literátska maľba* (čín. 文人画 – *wen-žen-chua*); pozri *nanga, japonské umenie*

Nanna - sumerské meno akkadského boha *Sína*; pozri *sumerskí bohovia, akkadskí bohovia*

Nanteoský grál - tiež *Nanteoský pohár*; drevený pohár z Nanteos (Aberystwyth v severnom Welse); mal sa nachádzať v *slobodomurárskej lóži* v Orkney v Glastonbury a odtiaľ bol prenesený do Nanteos; ide o pohár, ktorému sa pripisujú liečivé účinky a sprevádzala ho viera, že pochádza z dreva sv. kríža; je poškodený a najviac zodpovedá predstave *grálu*; bol vraj uložený v krásnej skrinke vyloženej zamatom, na ktorom boli drobné písmenká; nanteoský pohár môže každý použiť; koncom 19.st., ktoré bolo obdobím *okultizmu* a *spiritualizmu* bol tento pohár považovaný za veľmi starý, ale má iba 400 rokov; našiel sa pod ruinami opátstva Strata Florida v Glastonbury; tam ho uctievali mníši až do čias *reformácie*, keď bol kláštor zrušený; sedem mníchov vraj uniklo počas reformácie do Welsu a pred smrťou si ho odovzdávali jeden druhému; posledný mních ho odovzdal zemanovi z opátstva Strata Florida; predpokladalo sa, že nanteoský pohár je vyrobený z dreva *olivovníka* a pochádza z 1.st.; v 1906 sa výskumom zistilo, že ide o *holbu* zo 14.st. a je z *brestu*; pohár bol požičiavaný (na liečebné účely) za zálohu na určitý čas; o pôžičkách sa viedli podrobné záznamy

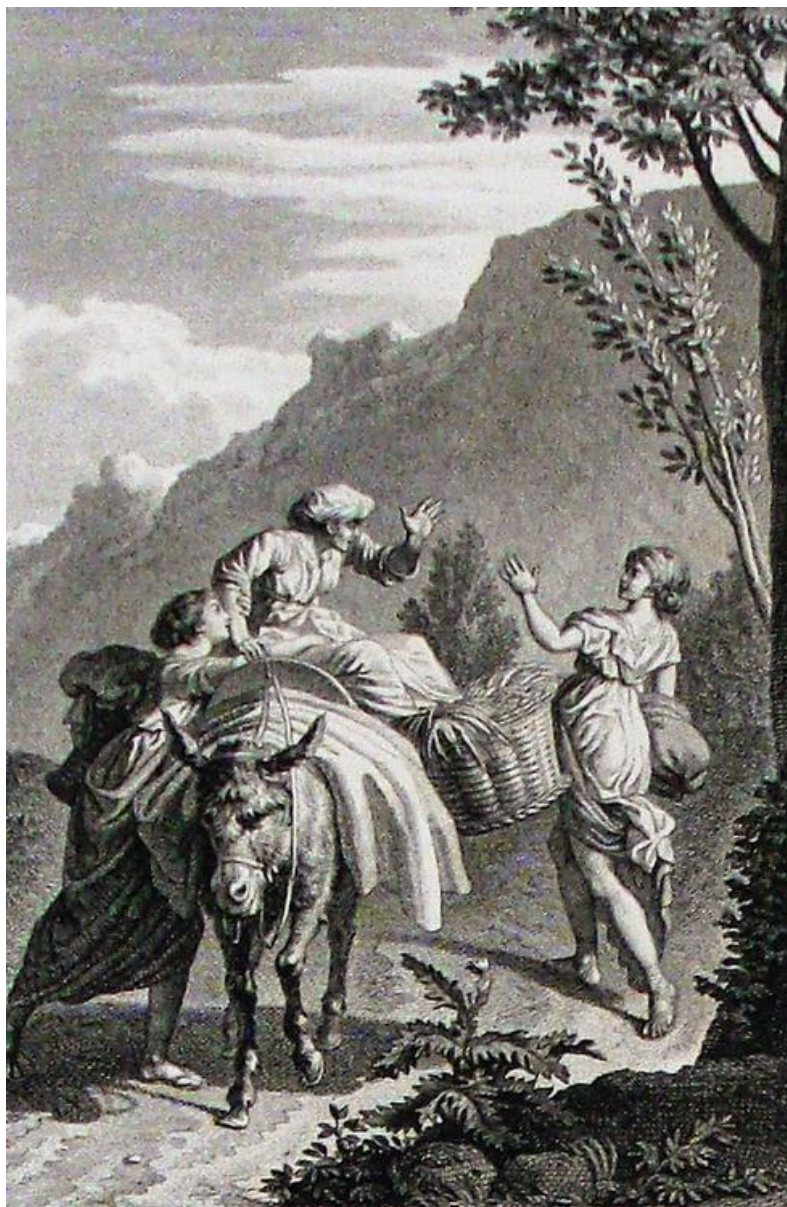
https://en.wikipedia.org/wiki/Nanteos_Cup

<https://www.google.sk/search?q=nanteos+cup&espv=2&biw=1855&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjhrfzM9rPKAhXCsxQKHUsXAWMQsAQIJg>

Nanteoský pohár (drevo, striebro, 1380)

Naomi - (*Kniha Rút 1,14-21*); tiež Noemi; postava manželky Boáza a svokra Rút a Orpy; pozri *Rút*, *Biblia*

Naomi a jej nevesty (grafický list z Philips Medhurst Bible)

Naomi sa vracia domov (grafický list z Philips Medhurst Bible)

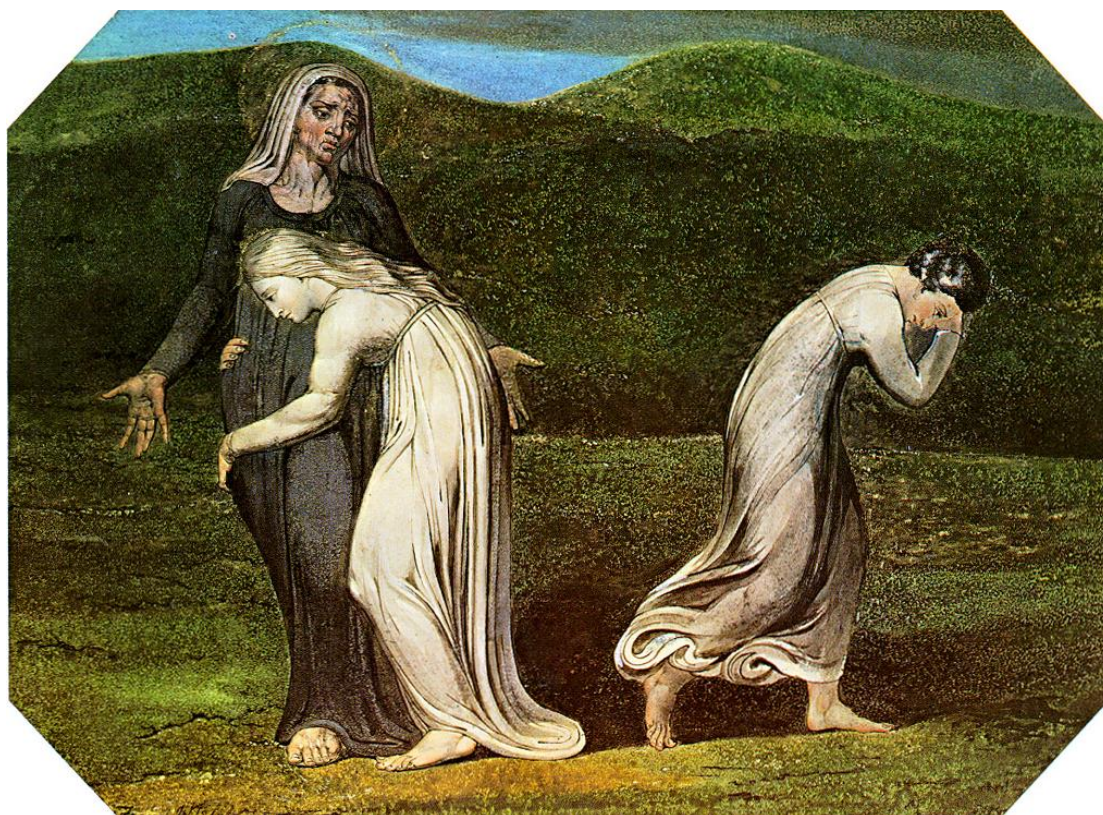
Naomi a jej nevesty (grafický list z Philips Medhurst Bible)

J. van Scorel: Rúť a Naomi (1530-1540)

P. Lastman: Ruth vyjadruje svoju úctu k Naomi (1614)

W. Blake: Naomi zaprisaháva Rút a Orfu pre návrat do krajiny Moábskej (1795)

G. Doré: Naomi a jej nevesty (drevoryt, 1866)

N. Verkolje: Rút a Naomi (1744)

náos - gréc. termín pre *cellu*; hlavná kultová miestnosť antického *gréckeho chrámu* vyhradená iba kňazom; pozri *megaron, pronaos, opistodomos, antae*